

SECTORUL V AL MUNICIPIULUI BUCUREȘTI

Localizare geografică și istorică

Situat în partea de sud-vest a Bucureștiului, cu prelungiri în zona județului Ilfov, care conduc spre orașele Giurgiu și Alexandria, sectorul V se învecinează la est cu sectorul IV, la nord cu sectoarele I și III și la vest cu sectorul VI, desfășurându-se pe o suprafață de 29 km², cu o populație de cca. 270.000 de locuitori.

Pornind ca și celelalte sectoare exact din centrul capitalei, respectiv din Piața Unirii, sectorul V conturează și el o parte din desenul unei flori cu șase petale care se deschid spre toate punctele cardinale ale orașului. Suprafața acestui sector, în care predomină relieful plat de câmpie este străbătută în zona sa nordică de o porțiune a râului Dâmbovița, care avea pe malul ei drept **Dealul Mihai Vodă** (cunoscut și sub numele de **Dealul Spirei** sau **Dealul Arsenalului**) unde își avea sălașul zona istorică a capitalei dominată de străvechea mănăstire Mihai Vodă, monument emblematic al Bucureștiului. Alt relief pronunțat ce domină partea nordică a sectorului 5 este **Dealul Cotrocenilor**, odinioară acoperit de întinsele păduri ale Vlăsiei, de livezi și de culturi bogate de viță de vie, ce se prelungeau până spre Dealul Patriarhiei, Radu Vodă, Dealul Văcăreștilor și actuala Șosea a Viilor, alcătuind renumita „Podgorie a Bucureștiului”.

Istoria sectorului V este legată de vatra străveche a Bucureștiului ale cărei vestigii arheologice atestă așezări omenești încă din perioada paleoliticului. Mărturii ale unei civilizații preistorice descoperite în **Dealul Mihai Vodă** sau urmele culturii geto-dacilor de pe malurile Dâmboviței, bisericile și așezămintele domnești renăscute de atâtea ori din ruine, drumurile comerciale și evoluția târgului medieval până la crearea urbei moderne, toate acestea vorbesc de identitatea sectorului V, care, alături de perimetrul sectoarelor III și IV, formează zona cea mai veche a Bucureștiului.

Această zonă încărcată de istorie, supusă multor încercări și urgii a fost marcată de pierderea sau dislocarea unor monumente de referință pentru memoria orașului, ce ar trebui refăcute cu „apă vie” și repuse pe piedestalul lăsat de străvechii lor ctitori.

Memoria orașului. Monumente de referință

Unul din edificiile prețioase ale sectorului V, care a rezistat timp de secole seismelor, focului și năvălirilor dușmane, fiind sacrificat în 1984 de ambiția nefastă a unui conducător megaloman, a fost **Biserica mănăstirii Cotroceni**, ridicată între anii 1679-1681 de domnitorul Șerban Cantacuzino (1678-1688). Biserica, purtând hramul „Adormirii Maicii Domnului” era o perfecțiune a artei românești medievale și era pictată de renumitul zugrav Pârvu Mutu. Biserica făcea parte din complexul caselor domnești în care au locuit de-a lungul timpului ctitorul Șerban Cantacuzino, Constantin Brâncoveanu, Alexandru Ioan Cuza. Din 1893, casele domnești sunt refăcute, alături fiind ridicat Palatul Regal Cotroceni, după proiectul arhitectului francez Paul Gottereau, edificiul fiind completat mai apoi cu elemente în stil tradițional românesc de arhitectul Grigore Cerchez.

Biserica fostei mănăstiri Cotroceni a fost spulberata fără milă împreună cu mormintele ctitorilor aflate în ea, iar încercările celor ce lucrau în domeniul patrimoniului cultural național de a salva fragmente din fresca și arhitectura superbului edificiu s-au izbit de graba diabolică a distrugerii monumentului.

Ca și în cazul sacrificării unui alt edificiu inestimabil al artei românești medievale, precum era **Complexul Monumental Văcărești** (1716), de o măreție unică în sud-estul european, **Biserica Mănăstirii Cotroceni** (secolul XVII) a fost distrusă după un plan sistematic de lichidare a valorilor trecutului și de ștergere a memoriei orașului; cu atât mai mult ne revine acum datoria de a reface din fragmentele salvate cu trudă, capodoperele distruse, pentru a le reda patrimoniului cultural și a reface măcar în parte identitatea pierdută a Bucureștiului.

Sectorul V a fost cel mai crunt lovit de valul distrugerilor care a șters de pe harta Bucureștiului sute de case, de străzi, cartiere vechi, monumente istorice și chiar forme de relief precum **Dealul Mihai Vodă**, care a fost transformat într-un platou neted de unde începea perspectiva unui deal artificial creat, ca suport pentru imensa construcție a Casei Poporului (actualul Palat al Parlamentului). Din secolul V au fost distruse de-a valma case cu valoare de patrimoniu, lăcașuri memoriale precum casa artistului dramatic Aristide Demetriade, institute de cultură (Teatrul de Operetă, Teatrul Armatei), Muzeul Militar Central, Stadionul Republicii, Spitalul pentru sportivi, biserici cu valoare de monumente istorice și, mai presus de toate, s-a profanat memoria sfântă a orașului prin desființarea sitului arheologic și istoric de la **Mihai Vodă** (cu încărcătura celor 6000 de ani de civilizație) și dislocarea bisericii ctitorită de Mihai Viteazul. Complexul monumental de la **Mihai Vodă**, unde s-au statornicit din 1866 Arhivele Statului, a fost o citadelă de istorie și civilizație, reprezentând totodată blazonul cel mai de preț al Bucureștiului, de care nimeni nu avea voie să se atingă.

Dintre bisericile cu valoare de monument din sectorul V, căzute în urma ofensivei implacabile a buldozerelor, amintim următoarele **biserici de breaslă**: **Biserica Albă Postăvarul**, din strada Bateriilor, nr. 43, ctitorită în secolul XVI de jupânița Caplea, rezidită în secolul XIX și purtând numele breslei postăvarilor, demolată în martie 1984. O lună mai târziu care semeța biserică cu aspect de cetate **Spirea Veche** din strada Uranus, nr. 27, ridicată în secolul XVIII de „doftorul” Spiridon Kristofi, sau Spirea cum îi spuneau locuitorii, de unde și denumirea de Dealul Spirei. Biserica va fi rezidită în 1915 (arhitect I. Traianescu). La 4 august 1984, lanțul distrugerilor lovește frumoasa biserică **Izvorul Tămăduirii** din strada Puțul cu Apă Rece, nr. 74, care fusese ridicată în 1794, de evlavioșii meșteșugari: Miu abagiul, Gheorghe lumânărarul și Stroe dulgherul. Valul demolărilor a trecut și peste această ctitorie, a cartierului Izvor, nelăsându-ne nici măcar răgazul de a salva pisaniile și portretele ctitorilor sfântului locaș.

Din aceeași zonă greu lovită de ravagiile demolărilor, au fost mutate din lăcașurile lor de secole, următoarele monumente: **Biserica „Sfântul Ilie Rahova”** (1745), rămasă izolată pe traseul „viitorului” Bulevard al Victoriei Socialismului (actualul Bulevard al Libertății), translată în 1984, la 50 metri distanță, în spatele unor blocuri; **Biserica Mănăstirii Schitul Maicilor** datând din 1726, desprinsă din minunatul cadru patriarhal al arhitecturii originare, translată cu greutatea ei de 745 de tone la o distanță de 245 metri, într-un spațiu dosnic de trecere, fără nici o ambientare exterioară; **Complexul Mănăstirii Antim** (ctitorie a cărturarului-mitropolit Antim Ivireanul, capodoperă de arhitectură medievală, datând din anii 1713-1715), din care clădirea **Sinodului** (cu muzeul și biblioteca Patriarhală), având o greutate de 9000 de tone, este mutată la 28 de metri distanță, sacrificându-se turla cuhniei care este demolată și chiliile mănăstirii care sunt modificate; **Biserica Mănăstirii Mihai-Vodă** (unica și măreața ctitorie bucureșteană a lui Mihai Viteazul, datând din 1589-1591) este strămutată împreună cu clopotnița la 289 metri distanță, cu o coborâre pe verticală de 6,2 metri și ascunsă după șiruri de blocuri noi stereotipe. **Biserica Mihai Vodă** părăsește locul secular al colinei strategice ce-i poartă numele, după ce întregul sit arheologic este profanat și distrus, iar construcțiile mărețe ce formaseră un trup monolit de cetate sunt inutile și nedemn sacrificate.

Zona Mihai Vodă

Această zonă sacră a Bucureștiului, încărcată de legendă și istorie a fost devastată de furia nestăvilită la timp a ignoranței, necredinței și totalitarismului. Din prețiosul perimetru al sectorului V, de la **Mihai Vodă**, unde se afla inima orașului istoric, au căzut sau au fost mutilate monumente de referință precum: **Biserica Albă-Postăvarul, Biserica Spirea Veche, Biserica Izvorul Tămăduirii, Curtea Domnească, Arhivele Statului, Muzeul Militar, Schitul Maicilor, Sinodul Mănăstirii Antim, Mănăstirea Mihai Vodă**, care alcătuiau cel mai important complex arheologic și istoric al Bucureștiului Vechi.

Dispariția sau strămutarea acestor vestigii de reper pentru memoria capitalei și istoria neamului au lăsat cicatrici adânci în trupul orașului, pe care numai dorința de refacere a monumentelor dispărute sau de protejare a celor rămase le mai poate vindeca.

Amintirea voievodului

Sub **Dealul Mihai Vodă** se întindea un lac numit „Lacul Adânc”, pe malul căruia se înălța, încă din 1564, o biserică cu hramul „Sf. Nicolae”, ridicată de jupânița Caplea, denumită apoi **Albă-Postăvarul**, după îndeletnicirea breslei postăvarilor, care își spălau și prelucrau postavul în apele acestui lac. Drumurile viitorului voievod Mihai, de la Craiova la București, se întretăiau cu aceste locuri destul de abrupte, singura zona de urcuș trecând prin dreptul bisericii amintite.

Legenda spune că, prigonit fiind de domnitorul Alexandru cel Rău (care vedea în destoinicul ban al Craiovei un rival de temut), Mihai este prins și dus la Curtea Domnească spre a fi executat. În drum spre vechea Curte Domnească, el cere să intre în biserică pentru a se ruga. Rugăciunea lui pare a fi fost ascultată, pentru că brațul călăului nu a mai cutezat să cadă asupra capului viitorului domn. Scăpând din această împrejurare, Mihai ridică o biserică cu același hram, „Sfântul Nicolae”, alegându-și dealul de pe malul drept al Dâmboviței, important loc strategic cu urmele unei străvechi vetre geto-dacice.

Dacă vechiul centru al Bucureștiului era reprezentat de Curtea Domnească situată pe malul stâng al Dâmboviței, replica ei de pe malul drept era **Curtea Nouă**, formată în 1775 în jurul bisericii ridicate în 1589 de Mihai Vodă. **Curtea Nouă Domnească** a avut, ca și **Curtea Veche** cu care se lega prin podul de la Mihai Vodă, o istorie agitată, culminând cu incendiul din 1812, de unde i se trage și denumirea de **Curtea Arsă**.

Istoria zbuciumată a Bucureștiului, trecut de atâtea ori prin foc și sabie, făcea ca multe case și biserici să renască din propria cenușă de două-trei ori într-

un secol, în timp ce palatele cădeau în ruină, uneori chiar fără a avea răgazul grandorii.

Biserica Mănăstirii Mihai Vodă, admirată de diplomații și călătorii străini care poposeau pe aceste meleaguri, a concentrat în jurul ei o populație densă, care a dat amploare mahalalelor **Mihai Vodă, Izvor, Dealul Spirei, biserica Albă-Postăvarul, Sfinții Apostoli și Antim.**

Din secolul XVIII ne-a rămas o imagine prețioasă a complexului monumental **Mihai Vodă**, datorată pictorului Luigi Mayer ce-l însoțea pe ambasadorul Angliei, Robert Ainslie, în călătoriile sale la Constantinopol. După desenul lui Mayer, artistul William Watts realizează o valoroasă gravură în culori a **Mănăstirii Mihai Vodă**, cu Dâmbovița de la poalele dealului, cu morile de apă și podul arcuit din lemn peste care trecea o caleașcă, cu pescarii și femeile care-și fac de lucru la râu.

Mult timp folosită ca reședință a domnitorilor munteni, Curtea Domnească din Dealul Spirei sau Curtea Nouă este victima unui incendiu în 1812 și începe să cadă în ruină.

Dealul Mihai Vodă este ales pentru poziția lui strategică de către oastea pandurilor lui Tudor Vladimirescu, în 1821. În vremea domnitorului Cuza se refac vechile ziduri și se reamenajează spații noi destinate slujbașilor Armatei. La inițiativa doctorului Carol Davilla, devenit medic șef al Oștirii, în clădirile de la Mihai Vodă se instalează în 1853 un spital militar, completat în 1855 cu o școală de chirurgie, iar între 1860-1862 ia ființă Școala Militară, evenimente ce îndreptățesc denumirea de Dealul Arsenalului, preluată după Unirea Principatelor Române. După 1866 sunt găzduite la Mihai Vodă Arhivele Statului, iar în perioada 1900-1916 se reclădește corpul impozant cu trăinicie de cetate a Palatului Arhivelor Statului, arhitecți fiind Petre Antonescu și Cristofi Cerchez.

Prestigiul complexului istoric Mihai Vodă, unde bătea inima orașului vechi, este amplificată de edificiile ulterioare ale Muzeului Militar Central, Tipografia și Teatrul Armatei, Cazarma Regimentului 6 de Gardă „Mihai Viteazul”, Școala Militară de Ofițeri, Institutul de Educație Fizică și Sport și

ampla construcție a Stadionului Republicii. În complexul stadionului se afla și sediul fostului A.N.E.F. (Academia Națională de Educație Fizică), întemeiată în 1899, printre primele instituții de acest gen din Europa și din lume, devenit Institutul de Educație Fizică și Sport. Toate aceste edificii de importanță culturală și strategică deosebite din sectorul V sunt distruse în 1985, iar inima orașului vechi încetează să bată odată cu izgonirea **Bisericii Mihai Vodă** de pe scena de veacuri a istoriei sale.

Istoria în fața buldozerelor

În legătură cu distrugerea din anii 1985 a centrului istoric și de spiritualitate creștină pe care îl reprezenta colina **Mihai Vodă** amintim de un proiect de sistematizare a orașului din 1934, care includea în variantele lui de folosință și colina **Mihai Vodă** cu valorificarea și conservarea prețioaselor vestigii istorice. Ideile sunt preluate ulterior, odată cu planul realizării Centrului Civic, care prevedea și conservarea vestigiilor istorice și arheologice de la **Mihai Vodă**. Spațiul destinat pentru viitorul Centru Civic era inițial mult mai restrâns și urma să se extindă pe parcursul lucrărilor, dar intenția unor arhitecți care încercau să protejeze cea mai importantă zonă a orașului este ignorată, iar buldozerele își încep acțiunea distructivă. Biserici vechi și monumente prețioase sunt mutate sau demolate, lărgind pustiul distrugerii din jurul edificiului cel mai valoros, rămas fără apărare de la Mihai Vodă.

Istoriografia Bucureștilor reprezentată de nume ilustre precum Dimitrie Papisoglu, Gh. Ionescu-Gion, Gh. Crutzescu, Nicolae Iorga, Ctin. I. Giurăscu, Nicolae Vatamanu, George Potra, include și volumul lui Henri Stahl, **Bucureștii ce se duc** (1935), unde se amintește cu regret de dispariția unor locuri și edificii tradiționale, îndepărtate pentru a face loc noilor proiecte urbane. După câteva decenii, un alt autor, arhitectul Gh. Leahu avea să publice, în anul 1995, o carte tulburătoare, **Bucureștiul dispărut**, ilustrată cu fotografii și desene realizate de el

însuși, unde sunt reconstituite de un martor autentic, cu minuțiozitate profesională și pasiune, odiseea marilor distrugeri din perioada ceaușistă.

În locul vechiului complex monumental Mihai Vodă se află acum imensa clădire a Palatului Parlamentului, care domină ansamblul blocurilor noi ce găzduiesc ministere și instituții importante ale statului, instituții cu caracter științific, precum și largile bulevarde și piețe care se deschid spre Splaiul Independenței și Piața Unirii.

Chiar dacă nu constituie o valoare istorică de „carate” autentice, cum au fost monumentele dislocate din zonă, uriașa clădire a Parlamentului, situată în sectorul V este o construcție solidă cu o trăinicie de monolit, cu holuri și săli fastuoase ce pot fi valorificate și pentru prezentări expoziționale, muzeistice, întâlniri și conferințe, internaționale, etc.

Această construcție ale cărei proporții o înscriu printre cele mai mari clădiri din lume a necesitat un efort ieșit din comun al unei întregi armate de muncitori și specialiști din cele mai variate domenii, lucrându-se într-un ritm continuu, zi și noapte.

Paralel cu înălțarea imensei construcții au fost ridicate și alte clădiri incluse în același vast complex (Casa Academiei, Ministerul Apărării Naționale, blocurile ce găzduiesc bănci și ministere, etc.)

Fațada monotonă a imensei clădiri poate fi anihilată printr-o arhitectură peisagistică adecvată care să împodobească spațiile terasate de la baza clădirii, precum și Parcul Izvor, ce coboară spre cheiul Dâmboviței.

Zona ar putea deveni astfel o oază de verdeață în care, la modul ideal, ar trebui să-și găsească locul biserica și turnul de la **Mihai Vodă**, dacă nu la modul concret, cel puțin prin denumirea unor alei ale parcului amintind de lăcașurile demolate sau dislocate.

Vastele spații din jurul clădirii ar putea fi completate cu monumente de artă plastică integrată în arhitectura peisagistică, precum și cu diverse construcții adecvate, cum ar fi clădirea unui virtual Muzeu de știință și tehnică plasat în vecinătatea Casei Academiei.

Imensa clădire actuală a Parlamentului reprezintă, de altfel, un decor fastuos pentru evenimente importante din viața capitalei, desfășurate în zona Pieței Constituției (festivaluri, concerte, aniversări naționale, parade militare, vizite oficiale de prestigiu, etc.)

Alte monumente din sectorul V

Valul distrugerilor din sectorul V s-a oprit înspre partea vestică, în dreptul bisericii „**Sfinții Apostoli**”, care, din fericire, nu a împărțit soarta Bisericii „Sfântul Spiridon” – Vechi (secolul XVII) din imediata vecinătate, demolată în 1985, într-o singură zi.

Biserica Sfinții Apostoli este atestată documentar din secolul XVI, ca mănăstire a Târnovului, fiind inițial construită din lemn; este refăcută din cărămidă de către Matei Basarab în secolul al XVII-lea, înzestrată cu case domnești și egumenești, și denumită „Sfinții Apostoli” sau Biserica Arhimandritului.

Edificiul a fost restaurat de-a lungul timpului de Grigore Ghica, Constantin Brâncoveanu, Ștefan Cantacuzino, iar în 1936 de Comisia Monumentelor Istorice. Exemplar deosebit de arhitectură medievală, biserica se distinge prin frumusețea ancadramentelor ușii, a ferestrelor și a pisaniei din 1715, bogat sculptată în piatră, cu stema Țării Românești și pajura bicefală a Cantacuzinilor, cu pietrele funerare din interiorul bisericii, cu tâmpla frumos sculptată în lemn de tei.

Aspectul de mare noblețe al acestei ctitorii domnești este dat și de pictura interioară, de frumusețea vitraliilor, precum și de tronul, stranele și catapeteasma datând din vremea lui Ștefan Cantacuzino. Casele domnești și egumenești care înconjurau biserica au găzduit în 1863 Liceul Matei Basarab, dar, împreună cu chiliile mănăstirii, au fost dărâmate la sfârșitul secolului XIX.

Valorosul monument necesita actualmente intervenții de conservare și restaurare, la fel ca și casa parohială construită după planurile arhitectului Grigore Cerchez. Se impune o reconsiderare a spațiilor din jur cu aspect dezolant, din

cauza terenurilor virane rămase în urma demolărilor sau a blocurilor părăsite din preajmă, care așteaptă de peste zece ani să fie terminate.

În zona unde a fost translată în 1985 ctitoria Bisericii lui Mihai Vodă se află, pe strada Sapienței nr. 5, un edificiu religios de proporții modeste ce se confundă cu șirul caselor obișnuite de pe aceeași stradă, **Biserica Sapienței**, cu hramul „Adormirii Maicii Domnului”, ctitorită în 1710 de vornicul Iordache Crețulescu și soția sa, Safta Brâncoveanu. Edificiul reprezintă, de fapt, o fostă capelă de familie care a fost pictată în 1884 de marele pictor Gheorghe Tattarescu.

Alt monument medieval cu o valoare deosebită, din sectorul 5, este **Mănăstirea Antim**, cu hramul „Tuturor Sfinților”, ridicată între anii 1713-1715 de către marele cărturar și mitropolit al Țării Românești, **Antim Ivireanul**, pe locul unei bisericuțe de lemn din secolul XVII. Ctitoria a fost înzestrată de Antim cu o bogată bibliotecă și o tipografie ce funcționa din 1715. frumusețea arhitecturii și a decorațiilor interioare, pisania în versuri grecești, păstrează amprenta de artist a lui Antim Ivireanul, evidentă și în sculptura tâmpelii de piatră și a ușii de stejar masiv de la intrare, realizate de el însuși. Pentru crearea capodoperei de arhitectură pe care o reprezintă biserica **Mănăstirii Antim**, ctitorul ei și-a pus la dispoziție întreaga avere, transformând lăcașul într-un valoros centru de cultură.

Din complexul **Mănăstirii Antim** fac parte chiliile și clădirea Sinodului (translată în 1985), unde se află un prețios muzeu cu opere de artă, icoane, manuscrise vechi și cărți rare.

Născut în Iviria (denumirea veche a Georgiei) în 1650, pe numele de botez Andrei, viitorul cărturar și mitropolit este luat rob de turci și dus la Constantinopol, unde este răscumpărat de Patriarhia Ecumenică. Învață sculptura în lemn, xilogravura, pictura și broderia, precum și limbile greacă, turcă și arabă. În 1690 este adus de Constantin Brâncoveanu în Țara Românească ca meșter tipograf, apoi devine episcop și mitropolit, distingându-se printr-o impresionantă activitate tipografică și culturală.

Artist desăvârșit și cărturar erudit, Antim dă la iveală opere tipografice (religioase, morale, poetice) de mare valoare cu gravuri create de el însuși, care au îmbogățit literatura clasică și grafica de carte veche românească. Autor al „Predicilor” sau a „Didahiilor” (după denumirea lor grecească) și a „învățăturilor creștinești” (1700), Antim Ivireanul a tipărit 63 de cărți, dintre care 21 în românește, 4 fiind scrise de el însuși, impregnate de suflul personalității sale, de harul său poetic și retoric.

Mitropolit al Țării Românești între anii 1708-1716, Antim Ivireanul înalță la 1715 citadela de cultură și spirit a mănăstirii „Tuturor Sfinților”, unde și-a dorit să fie înmormântat, lăsând prin testament dorința de a se perpetua nobilul meșteșug al slovei tipărite.

Iubitor de frumos și cultură, Antim Ivireanul a fost un luptător împotriva jugului turcesc, ca și protectorul său Constantin Brâncoveanu, ambii având un sfârșit tragic. Antim a fost persecutat și surghiunit în muntele Sinai, la mănăstirea „Sf. Ecaterina”, dar în drumul exilului a fost omorât de ostașii turci din escortă, care i-au aruncat trupul în apele râului Tundja, lângă Adrianopol. După 275 ani, Antim este sanctificat (1992).

Biserica „Sfântul Elefterie Vechi”, situată pe strada cu același nume din cartierul Cotroceni, a fost zidită în 1744, în timpul domniei lui Mihail Racoviță (1741-1744) de mitropolitul Neofit, cu banii unor negustori înstăriți, precum Andrei Zarafu și jupân Constantin, fiul lui Maxim Cupețu. Biserica cu hramul „Sf. Mucenic Elefterie” și a „Sf. Mucenic Gheorghe”, servește în 1852 ca schit al Mitropoliei care o repară în 1867, adăugându-se și unele clădiri aferente din care se mai păstrează și astăzi un vechi zid de incintă. Edificiul monahal se află pe malul unui lac, al marginea de atunci a Bucureștiului, înconjurat de pădurile bogate ale Vlăsiei, din care se vor contura mai târziu Grădina Botanică și Parcul Cotrocenilor. Fiind avariata de cutremur în 1838, biserica este reparată și consolidată în 1867. Este declarată monument istoric în 1915 și restaurată în 1930 de arhitectul Ștefan Balș.

Biserica de proporții reduse, dar cu forme zvelte și elegante, are un frumos pridvor cu coloane de piatră și arcade trilobate, al căror contur este prelungit și pe zidurile exterioare ale bisericii, deasupra brâului fiind înșirate medalioane mărunte cu urme de frescă. Pictura originală din interior a fost acoperită cu zugrăveală din 1867. turnul clopotniței, subțire și bine proporționat, este ridicat deasupra pronaosului, iar ancadramentele bogat sculptate ale ușii, pisaniei și ferestrelor accentuează aspectul de bijuterie arhitectonică al bisericii „Sf. Elefterie” – Vechi. Nu departe de ea se profilează construcția impunătoare cu aspect de catedrală a bisericii „**Sf. Elefterie**” – **Nou**, a cărei piatră de temelie a fost pusă la 29 iunie 1935, cu binecuvântarea Patriarhului Miron Cristea. Lucrările acestei frumoase biserici din sectorul V s-au desfășurat în etape, construcția fiind întreruptă în perioada 1939-1945, din cauza războiului; fuseseră deja ridicate zidurile, turelele și acoperișul.

Lucrările au fost reluate după război, cu sprijinul și la îndemnul Patriarhului Justinian, biserica fiind dăruită cu trei tâmples frumos sculptate în lemn și înzestrată cu valoroase podoabe de cult.

După cum se menționează în istoricul bisericii „Sf. Elefterie” – Nou, „ostenitorii și îngrijitorii” acestui important edificiu din sectorul V au fost: preotul paroh Mihai Bulacu, preoții Vasile Ștefan, Atanasie Preda, Octavian Popescu, ajutați de epitropia și consiliul parohial, precum și de întreaga obște de enoriași. Planul a fost realizat de arhitectul Constantin Dotzu, sculptura tâmpelilor, de meșterul Grigorie Dumitrescu, iar pictura, de artiștii Vasile Pudeanu și Iosif Keber. Lucrările s-au terminat „la împlinirea a 36 de ani de la începerea lor, adică la 29 iunie 1971, când de praznicul Sfinților Apostoli Petru și Pavel s-a și târnosit de către însuși Preafericitul Părinte Justinian, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române”.

Istoriografia Bucureștilor menționează că densitatea populației era concentrată în jurul principalelor biserici ce dădeau și numele mahalalelor, precum cele din actualul sector V: Gorgani, Izvor, Spirea Nouă, Brezoianu, Schitu Măgureanu, Sfântul Elefterie, Postăvarilor, etc.

Într-o statistică publicată de academicianul Alex. Lapedatu, în 1810, este menționată și mahalaua Gorganului cu 118 case și 614 locuitori, și biserica de zid, **Ilie Gorgan**, cu hramul sfântului proroc Ilie. Această frumoasă biserică, datând din secolul XVII, rezidită în 1812, a fost construită pe un gorgan sau movilă (din limba tătară)situat pe malul drept al Dâmboviței.

Biserica Ilie Gorgan, semnalată în documente la 1629, este distrusă complet de cutremurul din 1802. Este dărâmată și rezidită în 1813, în timpul lui Ion Vodă Caragea, de câțiva boieri evlavioși, cu sprijinul breslei cojocarilor, fiind gata la 1819, în timpul lui Alexandru Șuțu Voievod, după cum se menționează și în pisanie.

Arhitectura edificiului are un specific mai puțin obișnuit, reprezentat de interiorul în formă de navă centrală, fără pronaos, cu coloanele și stucaturile din lemn, de clopotnița de lemn și de turnul de clopotniță situat deasupra naosului, precum și de cele aproape o sută de trepte de marmură, formând un piedestal care dă o solemnitate monumentală edificiului. De mare valoare artistică sunt icoanele de pe catapeteasmă, îndeosebi cele zece icoane mari, dintre care cinci sunt îmbrăcate în argint reliefat, precum și icoana Sf. Proroc Ilie, apreciată la expozițiile de artă bizantină din străinătate. Biserica are două clopote de preț: unul mai mare, cu o inscripție în limba polonă, turnat în 1834 în Polonia și altul mai mic, cu o inscripție în chirilică, datând din 1777, și adus de la Mănăstirea Moldovița.

În vecinătatea Academiei Militare, în zona Cotrocenilor, alături de clădirea Azilului pentru orfane, „Elena Doamna”, ridicat în 1862 de soții Davila (sub patronajul Elenei Cuza), se află uitată pe nedrept și lăsată în părăsire, Capela Azilului, cu hramul „Sf. Elisabeta”, edificiu ridicat în 1870 prin grija reginei Elisabeta. Școala azilului devenise o instituție de prestigiu a Capitalei, aflată apoi sub girul „Eforiei Spitalelor Civile”, conduse de Dr. Carol Davila. Între anii 1862-1864, directoarea instituției era soția sa, Ana Davila.

Mai târziu, azilul a trecut sub administrația Ministerului Cultelor și Instrucțiunii Publice, iar în timpul primului război mondial, a fost transformat în

cartier general al trupelor germane. După 1959, clădirea fostului azil „Elena Doamna” a devenit sediul Institutului Pedagogic, atualmente aici desfășurându-și activitatea secțiile de știință ale Universității București, precum și a Institutului Național de Cercetare Ecologică.

Capela fostului azil a fost pictată în ulei și tempera de celebrul artist Gheorghe Tattarescu, care a zugrăvit cu arta penelului său multe biserici din București.

Starea actuală de ruină a Capelei, cu mormintele părăsite ale soților Davila, precum și statuia Anei Davila, realizată de Karl Storck, lăsată și ea în paragină, necesită intervenții urgente de salvare și restaurare, pentru ca aceste prestigioase vestigii să fie redade circuitului de valori naționale.

Printre bisericile cu valoare istorică din sectorul V se află și **Biserica Spirea Nouă** din cartierul Puișor, cu hramul “Adormirii Maicii Domnului”, ctitorită în 1768 de un grup de preoți și credincioși din partea locului.

O altă biserică datând din secolul XVIII, a fost ridicată pe moșia boierilor Bărbătești, care aveau terenuri în zona Lupeștilor. Pe aceste locuri, în 1764, mitropolitul Grigorie a ridicat un schit, care a luat numele de Bărbătescu, având hramul “Sf. Nicolae”. Mai târziu, biserica este refăcută din zid de către enoriași și terminată în 1918 de Ioan Șelaru.

Biserica Sf. Nicolae (Bărbătescu Vechi) de proporții reduse, cu aspect patriarhal este profilată pe decorul dezolant al unei construcții neterminate din 1989.

Dintre bisericile mai noi (sec.XIX –XX) din sectorul V amintim **Biserica „Sfânta Treime”** sau Biserica Ghencii, de la întretăierea străzii Sebastian cu Calea 13 Septembrie. Pe locul unei vechi biserici din 1820, ctitorită de jupân Necula Băcanu și negustorii Burnăzești, din mahalaua Lupești, este ridicată în 1927 o nouă biserică de către enoriași, ajutați de inginerul Ion Rusu și arhitectul Pompilian. Sfințirea s-a făcut în 1939. Fresca valoroasă în stil neo - bizantin a fost realizată de pictorii Ghiță Popescu și Nuți Dona, între 1941 – 1948. Afectată

de cutremurul din 1977, biserica este reconsolidată ulterior, dar în prezent necesită o recondiționare generală.

O altă biserică este aceea cu hramul “**Sf. Constantin și Elena** “ din Strada Mărgeanului nr. 6, ridicată pe locul dăruit de o familie de drept credincioși, a fost zidită în 1931 și terminată în 1942.

Tot în sectorul V, în Parcul Rahova I, se află complexul unor așezăminte ridicate după anul 1930, grație inițiativei Băncii Franco – Române de Comerț și Industrie, de a dona terenul fostei primării a comunei Bragadiru, pentru construcția unei școli, a unei biserici și unui dispensar. Ca urmare, în ziarul “Universul “ din 25 iulie 1937 se relatea: *“Ieri dimineață s-a pus piatra fundamentală a bisericii ce se va ridica în Parcul Rahova I. Serviciul religios a fost desăvârșit de un sobor de preoți în frunte cu PC Protoireu Stoica Ionescu în prezența domnului Dem Anastasescu, primarul sectorului III albastru, avocat C. Teodorescu, deputat, consilieri comunali ai sectorului și mulțime de cetățeni”*.

Biserica Rahova I, cu hramul „**Sfântului Dumitru**”, de proporții modeste, de formă dreptunghiulară, simplă, fără pronaos construită după modelul bisericilor protobizantine, urma să facă loc unei construcții mai mari, dar izbucnirea celui de-al doilea război mondial nu a mai permis acest plan.

O ctitorie cu valoarea documentară deosebită, ridicată în iunie 1942 în fostul cartier Tudor Vladimirescu (str. Mărgeanului nr. 170), prin osârdua preotului Marin St. Gheorghe și cu sprijinul mareșalului Ion Antonescu și a soșiei sale Maria, a fost biserica “**Nașterea Sfintei Fecioare Maria**”, drept recunoștință pentru izbânda primului an al războiului sfânt, când au fost recucerite provinciile răpite de bolșevici în 1940, Basarabia și Bucovina.

Referindu-ne la unul din cartierele specifice sectorului V, cartierul Ferentari, amintim de o biserică ridicată aici între anii 1935-1938, prin contribuția enoriașilor, **Biserica ”Sfântul Ioan Botezătorul”**. Acest edificiu se distinge prin arhitectura echilibrată și o valoroasă frescă interioară, realizată de arhimandritul Gh. Firmilian-Ciobanu, pictor și restaurator de biserici. Valuarea acestei fresce, apreciată de părintele profesor Dumitru Stăniloae, a inspirat și o carte scrisă de

cunoscutul bizantinolog Wilhelm Nyssen din Koln, carte tradusă cu mult har de poetul Ioan Alexandru.

Această biserică, de altfel cea mai valoroasă din cartierul Ferentari, se confunda chiar cu numele cartierului, denumirea provenind de la "ferentari", ostași din artileria ușoară a lui Mihai Viteazu, cu care acesta, trecând odinioară pe aceste locuri, i-a învins pe turci la Călugăreni.

Alte edificii importante din sectorul V

În afara edificiilor religioase din sectorul V, în majoritate cu valoare de patrimoniu, perimetrul sectorului este foarte bogat și în monumente sau edificii de arhitectură civilă, legate de numele unor instituții de învățământ și cultură, din care enumerăm pe cele mai importante.

Astfel pe B-dul Regina Elisabeta (la întretăierea cu Calea Victoriei), se remarcă edificiul Hotelului Bulevard (fost "Grand Hotel de Boulevard"), ridicat în 1885 după planurile arhitectului Orăscu. Aici a funcționat între cele două războaie și cunoscuta Librărie "Alcalay". Hotelul "Bulevard" a fost unul dintre cele mai vestite hoteluri din capitală, frecventat de "high-life-ul" bucureștean, despre care relatează cu farmec în "Amintirile" sale, Onisifor Ghibu.

Tot pe Bulevardul Elisabeta se află și clădirea actualei Primării a Sectorului V, construită între anii 1885-1886. Edificiul era numit și al "Eforiei" pentru că, inițial, a fost Palatul Eforiei (Administrației) Spitalelor Civile.

În anul 1887, clădirea a fost prevăzută cu o sală de spectacole, numită "Eforie", unde aveau loc reprezentații lirice și dramatice cu artiști renumiți și unde se produceau spectacole celebre de revistă cu trupa lui Constantin Tănase.

Din nefericire, în timpul premierei revistei "Poftă bună la Tănase" din 22 decembrie 1937 (cu celebrii Constantin Tănase, Al. Giugaru, Stroe și Vasilache, Puiu Maximilian ș.a.), din scenă a izbucnit un incendiu, care a mistuit apoi toata sala. După război a funcționat aici Primăria Raionului Lenin (devenit

mai târziu sectorul V) și sediul Comitetului de Partid al Sectorului V. Din decembrie 1989, în clădire se află sediul Primăriei Sectorului V.

Îndreptându-ne spre Cișmigiu, tot pe traseul bulevardului Elisabeta, se remarcă frumosul edificiu cu interioare în stil clasic și baroc al fostei clădiri a Senatului (acum sediul Partidului Democrat), iar mai departe se află actuala Primărie Generală a Municipiului București, clădire construită între anii 1906-1910, de arhitectul Petre Antonescu.

Inițial edificiul a fost destinat Ministerului Lucrărilor Publice și Construcțiilor, fiind refăcut după 1944 când a fost avariat de bombardamente.

În zona Primăriei Generale, respective pe strada Ilfov nr.6, orientată fiind și spre Splaiul Independenței, se află o veche clădire ce a aparținut lui Mihalache Ghica, marele ban al Țării Românești și frate al domnitorilor Grigore și Alexandru Ghica. Pasionat istoric și arheolog, Mihalache Ghica a realizat prima mare colecție de monede vechi, punând bazele numismaticii românești. Colecția sa inestimabilă a fost găzduită în această casă unde s-a creat și primul Muzeu de Arheologie.

În 1862, fiul banului Mihalache Ghica, Gheorghe Mihai Ghica, ministru plenipotențiar al țării la Constantinopol, vinde statului casa moștenită de la tatăl său. În timpul celui de al doilea război mondial, aici s-a aflat comandamentul aviației germane, care a fost ocupat de ostașii români în dimineața zilei de 24 august 1944, fapt menționat în placa comemorativă de pe fațada clădirii. Casa devine apoi sediul Prefecturii județului Ilfov, iar din 1949, al Statului Popular al regiunii București.

Actualmente, clădirea este restaurată și găzduiește Judecătoria Sectorului III și Institutului Național al Magistraturii.

Alte edificii importante de pe Bulevardul Elisabeta sunt: Clădirea Arhivelor Statului, având în față bustul istoricului Dimitrie Onciu (1856-1923), Ministerul de Justiție, Liceul ”Gh. Lazăr” (construit în 1890), precum și facultatea de Drept, ridicată în 1935, pe un fost teren de sport, după proiectul arhitectului Petre Antonescu.

Frontonul principal al clădirii Facultății de Drept este decorat cu pilaștri înalți și statui plasate deasupra intrărilor, realizate de sculptorii Ion Jalea și Costin Georgescu, înfățișându-i pe Licurg, Solon, Cicerone, Papinian și Justinian.

Basoreliefurile de pe pavilioanele laterale sunt executate de sculptorul Mac Constantinescu și reprezintă, în stânga, „Dezrobirea unui sclav în fața magistraților în Forul roman”, iar în dreapta „Justinian înconjurat de magistrați”.

În apropierea facultății de Drept se află clădirea Teatrului de Operă și Balet, construit cu prilejul celui de al IV-lea Festival al Tineretului și Studenților din august 1953.

Edificiul realizat în stil clasic are o sală cu o capacitate de 2200 de locuri și trei nivele de loji și balcoane, precum și elegantele holuri și saloanele de recepție, iar la ultimul etaj, este amenajat un prețios muzeu al operei, datorat regretatului scriitor și muzeograf George Ionașcu. În parcul Operei se află statuia în bronz a lui George Enescu, sculptată de Ion Jalea.

Lângă Operă, pe malul opus al Dâmboviței, respectiv în Piața Elefterie, străjuiește frumosul monument ridicat în cinstea eroilor sanitari din 1916-1920, de la care provine denumirea Bulevardului Eroilor Sanitari. Monumentul reprezintă un grup statuar, având în centru o femeie simbolizând „Victoria”, ce ține o cunună de lauri deasupra unui medic militar și, cu cealaltă mână, se sprijină pe o sabie, la picioare aflându-se un oștaş rănit.

Grupul statuar din bronz, înalt de 2 metri este așezat pe un suport de piatră susținut de patru coloane și montat pe un soclu masiv de 7 metri, prevăzut cu bazoreliefuri în bronz.

Monumentul ridicat în anul 1932 este o reușită operă a sculptorului italian Raffaello Romanelli.

În aceeași zonă, în prelungirea parcului Elefterie, se află Palatul Facultății de Medicină Generală, ridicat în 1902, în stil neoclasic francez, după planurile arhitectului elvețian Louis Pierre Blanc. Facultatea de Medicină înființată din anul 1856, a funcționat în acest local abia în 1903.

În fața clădirii se află mai multe busturi ale unor personalități medicale, cea mai impozantă statuie fiind cea a doctorului Carol Davila (1828-1884), creatorul învățământului medical din țara noastră, operă a lui Carol Storck.

Carol Davila, medic militar de origine franceză a venit în România în jurul anilor 1850, în cadrul unei misiuni medicale și s-a statornicit aici, căsătorindu-se cu Ana Davila, născută Racoviță, nepoata lui Dinicu Golescu, pe care a ajutat-o să înființeze azilul "Elena Doamna". Cu experiența căpătată într-o țară cu tradiție îndelungată în medicină, Carol Davila dă un impuls esențial învățământului medical românesc, unde totul urma să fie îndeplinit.

Personalitate cu activitate impresionantă, Carol Davila a răspuns imperativelor timpului său, inițiind și organizând principalele domenii ale medicinei și învățământului medical românesc. Astfel, el a pus bazele Spitalului Oștirii din Mihai Vodă, Serviciului Sanitar al Armatei, Serviciului Sanitar al Principatelor Unite, Școlii Naționale de Medicină și Farmacie, Școlii Veterinare, Eforiei Spitalelor Civile, Facultății de Medicină din București, Institutului de Chimie, Școlii de meserii pentru orfani de la Pantelimon, azilului "Elena Doamna" etc. După cum se menționează pe placa omagială de pe soclu de granit al statuii lui Carol Davila, acesta a fost un autentic "inițiator, creator, organizator" al tuturor instituțiilor medicale și de binefacere enumerate, meritând întreaga considerație și cinstită a națiunii române.

Inițiativele benefice ale doctorului Carol Davila pentru școala românească de medicină au fost urmate de crearea în aceeași zonă a sectorului V a unei salbe de instituții medicale și de învățământ superior, precum: **Facultatea de Științe Biologice** a Universității din București (înființată în cadrul facultății de Științe, în 1866); **Institutul de Patologie și Bacteriologiei „Victor Babeș”**, primul Institut de cercetări științifice înființat în țara noastră prin strădania lui Victor Babeș (1854-1926), creat după modelul celui înființat de Louis Pasteur, la Paris; **Institutul „Ion Cantacuzino”** format inițial în cadrul Institutului „Victor Babeș” și separat de acesta în 1921, ca institut de seruri și vaccinuri, stimulat prin activitatea de excepție a savantului Ion Cantacuzino (1863-1934), personalitate

complexă a vieții culturale și științifice românești, fondator al Școlii Române de Imunologie și Patologie experimentale, erudit și iubitor al frumosului, pasionat colecționar de artă, membru de onoare al academiilor de științe din străinătate; **Facultatea de Medicină Veterinară**, creată în 1861 sub forma primei școli veterinare din România, organizată de Carol Davila și inaugurată pe baza decretului semnat de domnitorul Alexandru Ioan Cuza.

Ca o încununare a strădaniilor de înființare a acestor prețioase instituții medicale și de învățământ românesc, legate de nume celebre ale științei românești și situate în perimetrul sectorului V, se află și **Institutul de Biologie și Patologie Celulară** creat de acad. Prof.dr. Nicolae Simionescu (1926-1995), fondatorul Societății Naționale și al Școlii Române de Biologie Celulară și Moleculară. Colaborator apropiat al savantului român Emil Palade de la New York, doctorul Simionescu a conceput viitoarea configurație a institutului său, inaugurat în 1979 (str. B.P.Hașdeu), institut profilat pe cercetare fundamentală și corespunzând celor mai înalte cerințe ale științei moderne. După moartea profesorului Nicolae Simionescu, survenită în 1995, în plină activitate creatoare, Institutul a luat numele acestuia, fiind condus în prezent de acad. Maia Simionescu, soția și colaboratoarea acestuia, și continuă să se bucure de aceeași faimă și prestigiu atât în țară cât și peste hotare.

Prezența acestor importante instituții de știință și învățământ superior, care alcătuiesc un adevărat sit universitar medical, explică denumirea multor străzi din acest perimetru, purtând nume de doctori, care au adus faimă școlii românești de medicină. Importanța zonei amintite este amplificată și de Palatul Cotroceni situat pe dealul cu același nume, odinioară acoperit de cortina deasă a Codrilor Vlăsiei. Într-o mică poiană din această pădure, domnitorul Șerban Cantacuzino a ridicat biserica Cotrocenilor împreună cu casele domnești (cuvântul „cotroceni” are înțelesul de a ascunde, a adăposti). Din 1893 vechea clădire a palatului domnesc este înlocuită cu palatul regal construit după proiectul arhitectului francez Paul Gottreau, cu contribuția de mai târziu a arhitectului Grigore Cerchez.

Palatul, fostă reședință a regilor României, înconjurat de un frumos parc, avea în preajmă clădiri anexe, concepute în stil tradițional românesc (precum casa prințului Nicolae, unde actualmente se află ICRAL sector V), precum și grajdurile regale și hipodromul. În perioada de după 1948, clădirea a devenit sediul Palatului Pionierilor. Afectat puternic de cutremurul din 1977, Palatul Cotroceni a intrat în lucrări consistente de consolidare și restaurare, care s-au finalizat prin redarea imaginii originare a fostului palat regal, care acum găzduiește Muzeul Național Cotroceni și Președinția României.

Pe platforma principală din fața Academiei, se află un impozant grup sculptural din bronz, reprezentând Monumentul Eroilor, plasat pe un impunător soclu, în mijlocul treptelor flancate de frize sculptate în piatră, reprezentând scene din istoria poporului român.

O personalitate a istoriei noastre, al cărei nume este păstrat în memoria orașului, este **Tudor Vladimirescu**. Acesta și-a instalat în anul 1821 oastea de panduri, în timpul campaniei împotriva turcilor, în zona Cotroceni, lăsând denumirea unor cartiere și străzi din sectorul V, precum B-dul Tudor Vladimirescu și Șoseaua Pandurilor. Aproximativ trei decenii mai târziu, flacăra rezistenței față de stăpânirea otomană va fi întreținută de către eroica garnizoană a pompierilor din Dealul Spirei, care la 13 septembrie 1848, sub conducerea căpitanului Zăgănescu și a colonelului Radu Golescu, au ținut piept atacului unei formații a armatei turcești, comandate de Kerim Pașa. În memoria pompierilor români căzuți în acea bătălie este ridicat Monumentul Eroilor Pompieri de la 1848, în fosta stradă Uranus, unde se afla Arsenalul Armatei, demolat și el în anul 1985.

Monumentul este realizat din bronz și înfățișează „izbânda înaripată”, prin statuia unei femei, care ține într-o mână trompeta victoriei, iar cu cealaltă susține trupul unui soldat rănit în luptă. Monumentul din bronz, așezat pe un soclu de granit roșu de Suedia, a fost realizat în 1901, de către sculptorul W. Hegel, fiind dezafectat în urma demolărilor și reamplasat în altă configurație.

Un alt monument de referință al sectorului V este statuia lui Mihail Kogălniceanu (din piața cu același nume), realizată în 1936 de cunoscutul sculptor Oscar Han. Marele cărturar și patriot Mihail Kogălniceanu (1816-1891) a avut un rol esențial, împreună cu generația de la 1848, în emanciparea națiunii și crearea României moderne.

Împărțirea administrativă

În vechea catagrafie a administrației orașului, din 1978, Bucureștiul apare împărțit în cinci „plăși”, cu 91 de mahalale (în limba turca, „mahala” înseamnă *cartier*) și cu 6006 case. Dintre cele cinci plăși, respectiv plasa Târgului, plasa Gorgan, plasa Broștenilor, plasa Târgului din Afară, plasa Mogoșoaiei, cea care corespundea actualului sector V era plasa Gorgan, cu 14 mahalale (precum: Postăvari, Mihai Vodă, Antim, Izvor, Schitu Măgureanu, Brezoianu etc.) și 1142 de case. Densitatea locuitorilor din plasa Gorgani era a treia ca mărime din București. Din anul 1807, se face despărțirea orașului în cinci culori, numite „vopseli”, ce înlocuiesc vechile plăși. Suprafața actualului sector V era cuprinsă în **vopseaua verde**.

Imboldul pentru administrarea riguroasă și pentru înfrumusețarea capitalei și a alor orașe din țară, va fi întreținut de activitatea Sfatului Orășenesc, reprezentat prin „pârgari” (consilieri comunali). Inițiativele primăriei, care își construiește în 1842 un prim local (după planul arhitectului orașului, francezul Xavier Villacrosse), privesc modernizarea unei capitale care, după 1859 devine aceeași pentru Principatele Unite.

În jurul anilor 1950, se adoptă sistemul împărțirii administrative a orașului pe raioane, sectorul V fiind denumit Raionul V.I. Lenin, iar în 1968 se introduce împărțirea administrativă în opt sectoare; din 1979, cele opt sectoare se reduc la șase.

Instituții de învățământ

Rețeaua de educație și învățământ a sectorului V, foarte densă, cuprinde instituții de învățământ precum: Facultatea de Drept, Facultatea de Științe Biologice, Facultatea de Medicină și Farmacie, Facultatea de Medicină Veterinară, Institutul Pedagogic, Academia Militară, precum și 9 licee, 27 de școli generale, 27 de grădinițe, 3 case de copii, o școală specială și 2 cluburi pentru tineret.

Dintre liceele mai importante ale sectorului V, amintim: **Colegiul Național „Gheorghe Lazăr”** (înființat în 1859 ca gimnaziu de băieți, devenit liceu în 1890), a cărui tradiție îl recomandă drept unul dintre pilonii de bază ai învățământului liceal românesc, reprezentat de generații ilustre de cărturari; **Liceul Teoretic „Ștefan Odobleja”** (str. Dorneasca, nr.7A), **Liceul Teoretic „Ion Barbu”** (str. Năbucului, nr.18), înființat în anul 1959, **Liceul Teoretic „Dimitrie Bolintineanu”** (Calea Rahovei, nr. 311).

Printre cele mai cunoscute școli generale din sectorul V, se află: **Școala nr. 150 „Sf. Elefterie”** (B-dul Eroii Sanitari, nr. 29-31), construită în „mahalaua” Cotrocenilor, în 1861, lecțiile fiind susținute la început de dascălii și preoții de la biserica „Sf. Elefterie Vechi”. Legislația învățământului obligatoriu de patru clase, inițiată de domnitorul Al. Ioan Cuza, una dintre primele legislații de acest gen din Europa, va pune bazele învățământului general, gratuit și obligatoriu, dând un impuls deosebit primelor școli românești.

În sectorul V, o altă școală de tradiție, care poartă numele inginerului I.G. Duca și a cărei piatră fundamentală a fost pusă la 21 noiembrie 1934, este **Școala nr. 146** (Șos. Panduri, nr. 42). Instituția se află situată într-un cartier istoric, ale cărui generații de copii au fost educate de dascălii lor în cultul memoriei lui Tudor Vladimirescu, care a trecut cu oastea lui de panduri prin aceste locuri.

Alte obiective culturale

Sectorul V include și alte așezăminte destinate educației culturale și artistice, precum **Muzeul „Pictor Gh. Tattarescu”**, din str. Domnița Anastasia, nr. 7, aflat în localul unei vechi clădiri, în formă de han, datând din 1850, declarat monument istoric și transformat în muzeu memorial.

Pictorul Gh Tattarescu (1818-1894) reprezintă, alături de Theodor Aman (1831-1881), ambii fondatori ai Școlii de Belle Arte românești, inaugurată în 1864 cu sprijinul lui Al. Ioan Cuza, unul dintre cei mai străluciți înaintași ai picturii clasice românești.

Altă casă memorială din sectorul V este legată de numele cunoscutului critic și istoric de artă George Oprescu (1881-1969), deținătorului uneia dintre cele mai valoroase colecții de artă din București. Profesor de filologie și istoria artei, fondatorul Institutului de Istoria Artei al Academiei Române (1949), reprezentant la Liga Națiunilor Unite din Geneva, autor de tratate și monografii de istoria artei, George Oprescu a încurajat valorile naționale în domeniul artelor plastice, fiind el însuși un pasionat admirator și colecționar de artă.

Alte case cu plăci memoriale din sectorul V amintesc de personalități ale culturii românești precum: poetul simbolist Ion Minulescu (1881-1944), scriitorul și matematicianul Ion Barbu (Dan Barbilian, 1895-1961), medicul și scriitorul Vasile Voiculescu (1884-1963), artiștii Vl. Maximilian (1882-1959), Maria Filotti (1891-1956) ș.a.

Unități de asistență medicală

Rețeaua de asistență sanitară din sectorul V include unități spitalicești, policlinici, cabinete medicale, farmacii, centre veterinare etc.

Printre cele mai importante spitale ale sectorului V, amintim: **Spitalul Clinic „Prof. Dr. Th. Burghel”**, din Șos. Panduri, nr. 20, **Spitalul de Ftiziopediatrie** (str. Lacul Bucura, nr. 40), precum și **Spitalul Universitar**, la care se adaugă numeroase policlinici și dispensare pentru adulți și copii, răspândite în cartierele sectorului V.

Obiective economice și industriale

Zona sectorului V s-a manifestat și ca un important centru economic și industrial, fiind reprezentată de întreprinderi precum uzina **Vulcan**, **Electromagnetica**, Întreprinderea textilă „**Unirea**”, **S.C. Muntenia S.A.**, Fabrica de bere **Rahova**, **S.C. Romtrans S.A.** aflată în una din vechile case ale complexului fostei **Burse a Vănilor**, din Calea Rahovei, nr. 196, precum și alte obiective de importanță majoră, pentru descrierea cărora s-ar cuveni un spațiu mai generos.

Emilia Enache